

הגנה"מ לדיביזיה משורינית

מיר צי וולטרס. ארה"ב

הדברים שנאמרו עד כה הם בבחינת היסטוריה, אך יש בהם לקח שניתן לעשות בו שימוש גם כיום — לקח העשוי לחסוך באבידות לאינספור, להביא לניצחון בקרבות, ואולי אף להשפיע על תוצאותיו של סכסוך בין שתי מדינות. זהו לקח שנלמד מחדש על-ידי מצרים במלחמת ששת הימים ב־1967. כוח לוחם נייד בלא עדיפות אווירית או הגנה"מ יעילה, אינו מסוגל למלא את משימתו — הן בהגנה והן בהתקפה.

✱

במשך התקופה שחלפה בין מלחמת קוריאה למלחמת בויאט־נאם, אימץ לו צבא ארה"ב, בתחום ההגנה"מ, דוקטרינה שסילקה מן הדיביזיה את כליה הנשק נ"מ האוטומטיים. ואולם, מלחמת ויאט־נאם הוכיחה, כי נשק אוטומטי בקליבר קטן עשוי לשמש ביעילות רבה נגד התקפות של מטוסי־התקפה סילוניים מודרניים ומהירים ביותר, על יעדי קרקע; משימותיהם של אלה דומות במידה ניכרת למשימות המוטלות כיום על מטוסי־הקרוב המסייעים לדיביזיות היבשה של הצבא.

אך כיצד עושים אנו שימוש בלקחים שנלמדו בויאט־נאם? כדי לענות על שאלה זו נבחנו את מעמדה של ההגנה"מ בארגונו של הדיביזיה הנוכחית. לפני שנתיים בלבד לא היו כמעט כוחות הגנה"מ כלשהם במבנים הדיביזיוניים של צבא ארה"ב. לצורכי הגנה"מ עמדו לרשותו רק מקלעי הרכבה־משורייני בני 0.5

התאריך היה 6 ביוני 1944. המקום — נורמנדיה. בשלבי הפתיחה של הפלישה חשו הכוחות הגרמניים את מלוא משקלו של כוח האוויר של בעלות־הברית. מתוך הכוחות הניידים שברשות הגרמנים, היתה דיביזיית־השריון ה־21 בלבד ערוכה בסביבתו הקרובה של איזור הפלישה. שתי דיביזיות אחרות היו נכונות לנוע תוך שעות ספורות מעת הנחיתה של בעלות־הברית. דיביזיות אלה — דיביזיית השריון־ס"ס ה־12 ודיביזיית השריון „לאָר" — נמצאו בעת הפלישה במרחק כ־120 עד 180 ק"מ מחופי הנחיתה. מרחקים אלה אינם גדולים יתר על המידה לגבי כושר ניידותו של כוח משוריין, אך גם אחת מן הדיביזיות לא הגיעה לאיזור הנחיתה עד קרוב ל־24 שעות לאחר הנחיתות הראשונות של בעלות־הברית.

גורמים רבים, ללא ספק, תרמו לאיחור של שתי דיביזיות־השריון הגרמניות — חוסר החלטיות מצד המטה הכללי הגרמני, בלבול בשרשרת־הפיקוד הגרמנית כולה, ולא פחות מאלה — שליטה מוחלטת של מטוסי בעלות־הברית באוויר, והיעדר נשק־נ"מ יעיל בדיביזיות המשורינות הגרמניות.

גורמים אחרונים אלה הם שגרמו להפסד הזמן ולמרבית אבדני הציוד, ומנעו מן הגרמנים את השימוש בשתי דיביזיות אלה, בעלות הניידות הגבוהה, במועד שהוכח כקריטי לגבי שני הצדדים. למעשה, היעדר ההגנה"מ ביחידות הגרמניות גרם, אולי, לתבוסתם הסופית של הגרמנים בצרפת.

„העין האדומה“

בכו הקדמי, המשמשת להתראה מוקדמת על מטוסי אויב ליחידות האש של ה„וולקאן“ וה„צ'אפארל“. הגדוד החדש יספק גם הגנה נ"מ למרכז המבצעים הטקטיים של הדיביזיה, לראשונה מאז 1957. לרשות מפקד הדיביזיה יעמוד עתה במטהו שלו מומחה להגנה נ"מ, לשם תכנון וייעוץ בתחום זה.

הגדוד כולל שתי סוללות „צ'אפארל“ ושתי סוללות „וולקאן“. יחידת האש של ה„צ'אפארל“ רכובה על משאית „מ-548“, שהותאמה לצורך זה, ומכילה ארבעה טילים מבוייטי-חום הנישאים על קני שיגור, ושמונה טילים נוספים המוסעים על כלי-הרכב. מערכת הנשק „וולקאן“ היא תוחח „גטלינג“ בן 20 מ"מ, הנישא על גמ"ש „מ-113“ שהותאם לצורך זה. לנשק שני קצבי-אש — 3,000 כדורים לדקה אל מטרות קרקע. „וולקאן“ פותח גם בדגם נגרר, המשמש זמנית כמערכת הגנה נ"מ לקורפוס. „וולקאן“ ו„צ'אפארל“ מסוגלים לצלוח מכשוליי מים, לאחר תוספת מערכת-שחייה.

מערכת-נשק נוספה יותר שופר זה לאחרונה וניידותה גדלה במידה ניכרת, דבר המאפשר לה לפעול יחד עם דיביזיות משורינות וממוכנות. זהו מערכת-הנשק המתנייעת, הוק, המוסעת ברכב „מ-548“ ש הותאם לצורך זה. אף שמערכת זו משמשת כרגיל ברמת הר קורפוס, מאשרת לה הניידות המוגברת, המוענקת לה על-ידי הנושאת החדשה, לפעול בקווים הקדמיים של הדיביזיה, כתוספת לכוח ההגנה-נ"מ של הדיביזיות. בכסותה את השטחים המתים, אם יהיו כאלה, של יחידות ההגנה-נ"מ האורגניות של הדיביזיה, מג-בירה יחידת ה„הוק“ המתנייעת

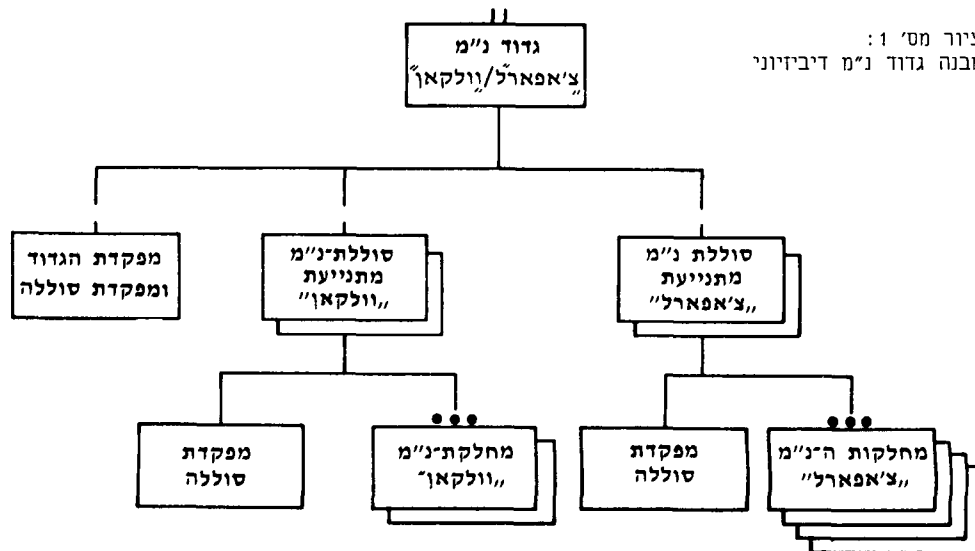
אינך' והנשק האישי. ההדרכה בשימוש בכלי-נשק אלה נגד מטוסי אויב היתה דלה ביותר. היחידה-נ"מ הדיביזיונית האחרונה — גדוד-נ"מ בעל התותחים המתנייעים דו-הקניים בני 40 המ"מ — פורקה בשנת 1957, ולא אורגנה שום יחידה להחלפתה. לצורכי הגנה-נ"מ נאלץ מפקד הדיביזיה לסמוך על הקורפוס ועל הארמיה, שלרשותם עמדו יחידות טילי „הוק“ ו„גייק הרקולס“ (האחרונים — טילי שטח-אוויר בעלי ראש-נפץ גרעיני). ואולם, בעוד שמערכות נשק אלה יעילות מאוד בתפקיד שאלין יועדו, אין גיידותן מספקת בהשוואה לניידותה של דיביזיה משורינת. ה„הרקולס“ הוא — במקרה הטוב ביותר — נשק נידל-מחצה, וה„הוק“ הנגרר פשוט אינו מסוגל להדביק את קצב השריון בנועו.

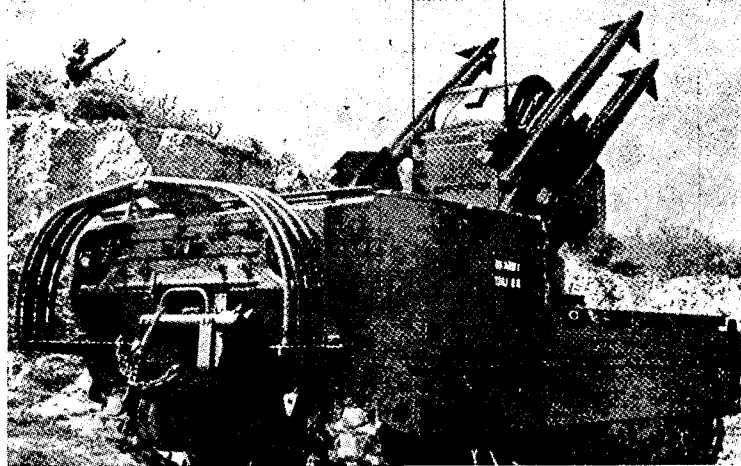
לבסוף הבינה מועצת ההגנה-נ"מ של צבא ארה"ב, כי הגנה-נ"מ לקו הקדמי כמעט שאינה קיימת, ולפיכך החליטה לנקוט צעדים לחי-קון המצב. ב-1966 סופקה לדיביזיה מערכת-נשק חדשה, דבר שציין שיפור במערכת ההגנה-נ"מ. מערכת זו היא „העין האדומה“ (רד „איי“) אשר יחד עם כיתה המפעילה אותה מספקת לגדוד החי"ר, השריון והארטילריה מידה מסוימת של הגנה-נ"מ. כיתה „העין האדומה“, הכוללת מספר משתנה של צוותים, בהתאם לסוג הגדוד שאליה היא מיועדת, מצוידת בטיל מבוייט-חום המשוגר מן הכתף של אחד משני אנשי הצוות. מערכת זו מסוגלת להשמיד מטוסי-אויב הפועלים בקרבת מקום לגדודי הדיביזיה וליחידות הארטילריה שלה. ואולם, טווח הפעולה של „העין האדומה“ מוגבל, ואין היא ממלאת בשלמות את הפער בין ה„הוק“, לבין צורף הכוחות. היא אף לא יועדה למילוי משימה זו.

כדי להשלים את מטריית ההגנה-נ"מ לדיביזיות הנוכחיות, תוכננו ופותחו יחידה חדשה ושתי מערכות-נשק חדשות. מערכות-נשק אלה הן הטיל „צ'אפארל“ הנתחת האוטומטי בן 20 המ"מ „וולקאן“. גדוד-הארטילריה הנ"מ הדיביזיוני החדש (ראה ארגונו בצירוף מס' 1) הוא יחידה שתפקידה לוודא הגנה-נ"מ לדיביזיה המשורינת. שים לב לכך שזוהי יחידה מתנייעת, המצוידת בכלי-רכב זחליים, אשר מסוגלים לעמוד בקצב השריון.

בבחינה מוקדמת יותר של הארגון החדש יש להדגיש, כי בתוספת לפיקוד ובקרה, יש למפקדת הסוללה מחלקת מכ"מ להתראה

צירוף מס' 1: מבנה גדוד נ"מ דיביזיוני

ה"צ'אפארל"

במידה ניכרת את המערך המוגן שבשליטת מפקד הדיביזיה. כלי-הרכב לכלי-נשק חדשים אלה, ה"קסמ 741" ל"וולקאן", ה"קסמ 730" ל"צ'אפארל" וה"קסמ 727" ל"הוק" המתנייע, דומים בתכונות המתלה ומכללי המשא שלהם למשפחה "מ-113 א-1" הוותיקה. פירושו של דבר הוא, כי הכנסתו של הציוד החדש לא תעורר בעיות לוגיסטיות חמורות, כיוון שחלק ניכר ממכללי הרכב מצויים כבר עתה במערכת ההספקה.

תוספת גדוד ה"צ'אפארל/וולקאן" וכיתות "העין האדומה" למבנה הדיביזיוני הגדילו במידה ניכרת את מערך ההגנה-ג'מ של הדיביזיה המשוורינת; ואף שהשריונאי לא נפטר כליל מאחריותו לעקוב אחר מטוסי אויב בשמים, ימצא עתה כי לרשותו עומדת כמות ניכרת של אמצעי-סיוע יעילים, לקדם את פניהם.

ה"וולקאן"

